

RYTM W KOMPOZYCJI PLASTYCZNEJ I MUZYCZNEJ

Hanna Mania

Cele:

- kształcenie poczucia rytmu oraz estetyki ruchów,
- stworzenie sytuacji sprzyjających wyrażaniu przeżyć i nastrojów wywołanych utworem muzycznym,
- rozwijanie motywacji do działań twórczych.

Metody pracy: ekspresyjna, słowna, oglądowa, percepcyjna, ćwiczenia praktyczne.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne: wiersze: St. Szuchowej pt. „Letnia ulewa” i L. Staffa pt. „Deszcz jesienny”; ilustracje kompozycji rytmicznej: „Bachantki” E. Bieler, „Rytmiczna progresja” R. P. Lohse; „Składanie pucharów w darze” - malowidło sprzed 2600 lat, „Rytm” R. Delounay; utwór „W grocie króla gór” R. E. Griega; instrumenty perkusyjne; różne materiały plastyczne.

Klasa: IV.

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie. Uczniowie wspólnie śpiewają piosenkę „Deszcz jesienny” (muzyka A. Rajčew, słowa polskie M. Jarecka).
2. Prezentacja wiersza St. Szuchowej pt. „Letnia ulewa” i wiersza L. Staffa pt. „Deszcz jesienny”. Wspólna analiza treści wierszy. Uczniowie wskazują materiały, za pomocą których można wywołać efekty akustyczne przypominające odgłosy deszczu, na przykład stukanie palcami o blat, uderzenia w bębnek, trójkąt.
3. Zabawa ruchowa „Ulewa”. Nauczyciel, grając melodię, zmienia rytm. Początkowo jest on spokojny (pierwsze krople deszczu), następnie - coraz szybszy (ulewa), potem wraca do spokojnego tempa (koniec ulewy). Uczniowie interpretują ruchem rytmiczne odgłosy deszczu.

4. Wprowadzenie pojęcia **rytm**.

Rytm - powtarzanie się dźwięków lub innych elementów w jednakowych odstępach. Rytmiczna może być muzyka, tykanie zegara, bicie serca. Również kompozycja obrazu może mieć określony, charakterystyczny rytm.

Omówienie cech kompozycji rytmicznej - zwrócenie uwagi na powtarzające się w niej elementy i barwy:

- w malarstwie: „Bahantki” E. Bieler, „Rytmiczna progresja” R. P. Lohse, „Składanie pucharu w darze” - malowidło sprzed 2600 lat, „Rytm” R. Delounay
- w architekturze: fragment Luwru, Teatr Narodowy w Warszawie Antonio Corazziego, Pawilon Targowicy w Raleigh w USA M. Nowickiego i W. H. Deitricka.

W naturze też możemy spotkać zjawiska o charakterze rytmicznym, na przykład bicz rześistego deszczu, kręgi rozchodzące się po tafli wody po wrzuceniu do niej kamienia, szereg podobnych wzgórz na widnokręgu, drzewa rosnące przy drodze.

5. Słuchanie utworu „W grocie Króla Gór” E. Griega. W czasie słuchania muzyki uczniowie w lustrach obserwują swoje „tańczące” dłonie.

Omówienie utworu. Występuje tu stale powtarzający się rytm, na którego tle rozwija się melodia. W ciągu całego utworu melodia ta przetwarzana jest przez różne instrumenty, przez co mamy wrażenie ciągle zmieniających się barw brzmienia. Tempo i dynamika coraz bardziej narasta - od dźwięków bardzo cichych, aż do potężnego współbrzmienia instrumentów całej wielkiej orkiestry.

Ponowne wysłuchanie utworu. Taniec całego ciała w rytm słyszanej muzyki z wykorzystaniem chust, szarf, szalików. Zwrócenie uwagi na rytmiczne ruchy i estetykę całego układu.

6. Ćwiczenie rytmiczne. W rytm granych przez nauczycielkę dźwięków uczniowie odciskają mokre dłonie lub palce na długim, kolorowym pasie papieru. Ich ślady powtarzają się i układają się regularnie. Elementy te tworzą kompozycję rytmiczną.

7. Uczniowie wykonują i prezentują swoje kompozycje rytmiczne.

Grupa I

Plastyczna kompozycja rytmiczna z zastosowaniem dowolnej techniki.

Grupa II

Muzyczna kompozycja rytmiczna - gra na instrumentach perkusyjnych.